

Kedves Testvérek!

A mai evangéliumnak talán lehet mondani, van két része. Az első kép, ahogy a tanítványok kéri: „Növelj bennünk a hitet!” A szederfával vagy eperfával kapcsolatos néhány szó. Az evangélium másik része, mintha valamiképpen az engedelmesség témáját hozná a szolgálával és az urával. Csak azért bontottam ketté ezt a most elhangzott szöveget, mert ha az elejéről kezdjük az értelmezést, onnan, hogy „Növelj bennünk a hitet! – Ha csak mustármagnyi hitetek is volna, ez és ez történne...”. Akkor nagy bajban vagyunk, mert akkor gondolhatjuk azt, hogy nincs hitünk, hát még mustármagnyi se. Merthogy az én szavamra még semmiféle szederfa vagy eperfa, még gyökeret pláne nem eresztett. Az evangélium második része, itt az engedelmességre figyelmeztet, hogy az engedelmisségen keresztül az ember meg tudja élni, meg tudja jeleníteni a hitét.

Ha pusztán csak megnyugszunk abban, hogy az engedelmisség az a hitnek a jele, és a hitnek az egyik megélési módja, és ebben szépen megnyugszunk, akkor azért jobb, ha nem nyugszunk meg annyira. Mert azt látjuk, hogy éppenséggel lehetséges az ember számára az, hogy nagyon is engedelmesek vagyunk, és közben pedig az engedelmisség a hit világán belül eljuthat egy vak hithez, vallási vakbuzgósághoz.

Jézus elítélése és kereszthalála értelmezhető úgy, hogy hát, a hívő zsidók, akik ezt megtették, hát bizony nagyon sokan egész nyilvánvalóan jó érzésekkel tették meg, mert azt mondták, hogy „Mi most engedelmeskedünk a Szövetség Istene akaratának. Istennek nyilvánvalóan az az akarat, hogy egy ilyen valaki, aki Istennek mondja magát, az távozzék a világból.” Óvatos lennék azt mondani, hogy az engedelmisség, a pusztá engedelmisség önmagában máris azt mutatja, hogy a hitnek a jele, és a hitnek a természetes megélése.

Amikor Jézus elmondja, ott a gazda, és ott jön a szolga, és a szolga milyen természetes az, a gazdának is, meg a szolgának is, hogy amikor a gazda megjön, akkor a szolga fölszolgál. Vagyis mintha Jézus abba az irányba vinné a gondolatainkat, hogy amikor az engedelmisségről beszélünk, akkor itt többről van szó, mint valami pusztá engedelmisségről, hogy annak a szolgának is és az urának is mindez természetes. Hogy itt valami természetességről van szó, valami magától értetődőségről. A szolga és az ura azt mondja: „Hát persze, hogy így csinálom! Hát, napnál is világosabb! Hiszen ez a természetes.”

Amikor arról beszélnek a kutatók, hogy ki a hős, ki a szent, aki rendkívüli dolgokat tud tenni, akkor mindig ezt mondják: A hős, a szent, nem rendkívüli ember. A hős és a szent, ami nem ugyanaz, a hős és a szent átlagemberek, akik rendkívülit tesznek. Mi ez a rendkívüliség? Hogy természetesnek tartanak valami olyasmit, ami a többség számára nem az, de nekik az. Amikor azt mondják, hogy ezt bárki meg tudná tenni, nekik van igazuk.

Most így jutok el most már közvetlenül a hit világához. Amikor Szent István diakónus meghal, mert megölik, akkor ugyanazt teszi, amit Jézus. Mégpedig azt, hogy miközben éppen megölik, megbocsájt az őt bántalmazóknak, és őket Isten szeretetébe ajánlja. Miért? Nevezhetjük ezt engedelmisségnek a mennyei Atya felé, de sokkal jobban megértjük ennek a cselekvésnek a belső hátterét akkor, ha azt mondjuk, hogy azért, mert Jézusnak ez volt természetes, mert az ő természete ilyen és ez volt neki természetes.

Emlékszem, mikor ezt a történetet hallottam, hogy István diakónus az őt éppen megölőkért imádkozik, és megbocsájt nekik, azt mondta a bibliát tanító tanárunk: „Fiatalok, amikor ezt a történetet látják, legyenek tudatába, hogy Jézus kereszttáldozata alapján szerkesztette meg az író. Sok ponton mutassa a párhuzamot, hogy ahogy Jézus meghalt, úgy hal meg István, az első vértanú.” Hát ez úgy elsőre nekem nem esett jól, hogy ezt szerkeszti a szerkesztő. Később rátaláltam ennek a mondatnak a szépségére. Már az ősegyházban Krisztus kereszthalála után néhány évvel és évtizeddel, hogy látják István diakónus vértanúságát? Hogy

a keresztényeknél ez a természetes. Ahogy Jézus volt, hát a keresztényeknél ez a természetes. Imádkoznak azokért, akik üldözik őket. Imádkoznak értük. Az a természetes, hogy megbocsájtanak. Hát minálunk ez a természetes.

Fiatal voltam, amikor Auschwitzban jártam. Talán az egyik legmegrendítőbb az volt, hogy elvittek oda, ahol Maximilian Kolbe kiállt, amikor éppen tízedelték a barakknak az állományát, és minden tízediket elvitték kivégezni. Minden tízediknek ki kellett lépni, és lehetett tudni, hogy máris megölik őket. Maximilian Kolbe volt a kilencedik, és ő mikor mondta, hogy „Kilenc.”, kiállt. Hogyhogy kiáll? Azt mondta az őrnök: „Azért állok ki, mert a tízedik egy sokgyerekes édesapa. És hát úgyis minden tízediket elviszik, vigyenek engem. Mert neki gyerekei vannak, én meg egy pap vagyok.” Az őrnök intett, hogy jó. Utána elvezettek bennünket és megmutatták azt a börtönrészt, ahova még bezárták Maximilian Kolbét és társait. Mert nem úgy volt, hogy ő kiállt, és akkor kivégezték, hogy akkor elvitték még sok napra, és még ott bántalmazták. Később olvastam, hogy az a tízedik, az az édesapa, aki helyett Maximilian Kolbe kiállt, az az édesapa túlélte a haláltáborot és ott volt a Szent Péter téren Rómában, amikor Maximilian Kolbét szentté avatták. Azt írták, ennek az embernek a szeméből patakokban folyt a könny, hogy itt vagyok és szentté avatják azt a valakit, akinek én az életemet köszönhetem.

Maximilian Kolbe, amikor ezt megteszi, mondhatjuk azt, hogy ez egyfajta engedelmesség. De ha jobban meg akarjuk érteni az ő magatartásának is a természetét, azt mondhatnánk, hogy azért tette ezt, mert az istenkapcsolatából fakadóan számára ez vált természetessé, hogy számára abból ez következett. Ezért itt nem pusztán az engedelmségről van szó, hanem arról, hogy Jézusnak ez az üzenete, hogy mindaz a keresztény ember számára természetes, ami az Istennel való kapcsolatból és a hozzá fűződő bizalmi viszonyból származik. Mert a legtöbb ember mire mondja, hogy természetes? Hát, hogy az életösztönnek teret adok. Tehát ha én a kilencedik vagyok, akkor hálát adok azért, hogy nem én vagyok a tízedik, mert ez a természetes. De a keresztény ember számára, hogy mi az, hogy természetes, az az alapján áll össze, hogy az Istennel való kapcsolat által számomra mi természetes.

Így érkeztem el az evangélium elejére. Mert amikor Jézus azzal kezdi „Ha csak egy kis hitetek is van – bizalmi viszony az Istennel –, és azt mondjátok ennek a szederfának, szakadjon innen ki tövestül és verj gyökeret ott...” Most már a beszéd végén mondhatjuk azt, hogy miért mondhatja ezt el Jézus? Mert az egész élete erről szólt. Arról, hogy ott van az Atyával és a Lélekkel, ott a jó erős gyökérszál a Szentháromságban, és egyszer csak jön Jézus, mondhatnánk azt is, kiszakítja magát abból a bensőséges világból és gyökeret ereszt nálunk. Úgyhogy mondjuk már az elején nincs is szállás, a többit meg nem is mondom. Amikor már úgy valamennyire gyökeret eresztett, úgy, ahogy a Szentírás mondja, az övéihez jött, hát azért mégiscsak az ő világa, akkor meg az ember fogja, aztán jól kivágja. És mi történik Jézussal? Gyökeret ereszt a föltámadásba és az örökkévalóságba.

Amikor Jézus elmondja ezt a képet: „Hát, ha csak egy mustármagnyi hitetek is van...”, akkor az ember gyökeret tud eresztetni ott, ahol a legtöbb ember azt mondja, hogy „Ott nincs is semmi. De hogyan volna az lehetséges?” És ezért a mai evangéliumnak ez az egyik lehetséges üzenete, hogy számunkra akkor az engedelmség természete az, hogy természetesnek vesszük egyre inkább mindazt, ami a Szentháromsággal való kapcsolatunkból számunkra fakad. És ennek mi lesz a következménye? Hogy lesznek olyan tetteink, olyan megnyilatkozásaink és olyan gesztusaink, amelyek nagyjából pontosan ennek a képnek fognak megfelelni. Hogy voltál te képes arra, hogy innen csak így... és te ott is élsz? És az ember erre nem pusztán csak azt mondja, hogy engedelmeskedtem, hanem azt, hogy bizalmi viszonyban vagyok Istennel. Amen